

Inhoud

Samenvatting	1
Inleiding	2
I. Budget aanpak invasieve exoten Gebiedsakkoord	3
I.1 Cofinanciering.....	3
I.2 Knelpunten€.....	3
II. Cabomba aanpak.....	4
II.1 Hoofdlijnen bestrijding en beheerstrategie	4
II.2 Genomen besluiten stuurgroep	5
II.3 Resultaten vanuit de 5 pijlers PvA	6
II.4 Knelpunten	9
II.5 Lessons learned	10
II.6 Financiën	11
III. Kreeften aanpak.....	12
III.1 Beheerstrategie populatie rivierkreeften.....	12
III.2 Besluiten.....	12
III.3 Resultaten aan de hand van de beheerstrategie.....	13
III.4 Knelpunten	14
III.5 Lessons learned	15
III.5 Financiën	15

Samenvatting

Het budget uit het gebiedsakkoord voor de uitvoering van de maatregelen voor aanpak van de invasieve exoten is nagenoeg uitgeput. Daarmee is het tijd om de afgelopen jaren te evalueren. De evaluatieresultaten zullen als input dienen voor het advies hoe de noodzakelijke structurele bestrijding in de toekomst vorm gegeven kan worden.

Uit het totale budgetdeel GA exotenbestrijding (€500.000,-) is €490.500 door de stuurgroep vrijgegeven voor beheer en onderzoek; een bedrag van €9.500,- is voor de exotenbestrijding dus nog niet vrijgegeven. Vanuit de partners is een cofinanciering van €493.000 geleverd.

De evaluatie heeft de volgende bevindingen (resultaten, lessons learned en knelpunten) opgeleverd:

Cabomba aanpak:

- De functiegerichte aanpak draagt bij aan het beperken van de overlast voor de recreanten in/ rondom de havens en recreatiegebieden;
- Een gezamenlijke aanpak door gebiedspartijen leidt tot een effectievere aanpak en betere samenwerking gebiedsbreed;
- Gebieden die grondig Cabomba arm worden gemaakt blijken na één jaar een nabehandeling nodig te hebben;
- Cabomba is niet te elimineren en slechts te beheren. Structureel beheer is noodzakelijk evenals een daarbij behorend beheerbudget;

- De verspreiding en herpopulatie door fragmenten uit de omgeving is een grote zorg. Tegengaan verspreiding bij verbindingen en indrijven van fragmenten bij ingangen (havens, recreatieterreinen etc.) dient verder te worden onderzocht;
- Een jaarlijkse monitoring is essentieel voor een gedegen beheer en tegengaan van een verdere verspreiding;
- Voor een gezamenlijke aanpak van nieuwe haarden vanuit het gebiedsbelang (calamiteitenfonds) blijkt een cofinanciering in geld van 50% is niet reëel en niet haalbaar voor veel gebiedspartners. Bestrijding van deze haarden is essentieel voor een gedegen beheer en het tegengaan van verspreiding. De aanpak hiervoor dient op een andere manier ingevuld te worden en onderdeel te zijn van de structurele aanpak.;
- Communicatie en educatie van gebruikers en bewoners is van belang voor de bewustwording. Hierbij kunnen bestaande communicatiemiddelen beter worden ingezet en kan gekeken worden of aanvullende communicatiemiddelen effectief kunnen zijn.

kreeften aanpak:

- Kreeften aanpak:
- Het landelijke habitatonderzoek heeft nog niet geleid tot handelingsperspectieven. Vervolgonderzoek naar levenscyclus en vangstmethoden is gestart in de Molenpolder;
- Er lijkt een correlatie te zijn tussen hoge dichtheden kreeft en een hoge bedekking aan Cabomba;
- De rode Amerikaanse rivierkreeft komt wijdverspreid voor in het gebied en zal ook niet meer verdwijnen. Er dient ingezet te worden op beheer naar een dichtheid waarbij natuurherstel/ontwikkeling kan plaatsvinden;
- Vrijgegeven budget vanuit het GA voor bestrijding van kreeften is nagenoeg op. Vanuit het vrijgegeven budget voor het spoor vermarkten, is nog ruim €23.000,- onbenut; door de coronamaatregelen worden deze activiteiten opgeschort. Voorlopig blijft dit bedrag voor deze activiteit gereserveerd;
- Wanneer effectieve maatregelen bekend zijn, is voor uitvoering van de bestrijding echter geen budget beschikbaar vanuit het GA. Voor structureel beheer dient er dan een passend aanvullend budget gevonden te worden.
- Naast de resultaten van de uitgevoerde werkzaamheden, gaat de evaluatie ook in op de knelpunten en lessons learned. Deze zullen door het kernteam vertaald worden naar een vervolgaanpak (behandeling in RG/SG Q2 2021).
- In Q2 2021 zal het kernteam een voorstel schrijven voor duurzaam en structureel beheer. Het voorstel zal in Q2 worden aangeboden aan de regiegroep ter bespreking. Eind dit jaar zal dit voorstel door het kernteam verder worden uitgewerkt en binnen haar eigen organisaties worden voorgelegd voor bestuurlijk commitment.

Inleiding

Het budget uit het gebiedsakkoord voor de uitvoering van de maatregelen voor aanpak van de invasieve exoten is nagenoeg uitgeput. Daarmee is het tijd om de afgelopen jaren te evalueren. De evaluatieresultaten zullen als input dienen voor het advies hoe de noodzakelijke structurele bestrijding in de toekomst vorm gegeven kan worden.

In 2018 zijn we gestart met het opstellen van een gezamenlijk plan van aanpak (PvA) voor de aanpak van de Cabomba en de rode Amerikaanse rivierkreeft. Daar beide exoten een andere aanpak behoeven zijn er twee afzonderlijke kernteams ingericht die gewerkt hebben aan hun eigen aanpak.

Het PvA voor de aanpak van Cabomba is op 12 juli 2019 besproken en goedgekeurd door de Stuurgroep. Het PvA voor de aanpak van de rode Amerikaanse rivierkreeft is op 14 februari 2019 besproken en goedgekeurd door de stuurgroep.

Deze rapportage geeft inzicht in de oorspronkelijk beoogde acties, de werkelijk uitgevoerde werkzaamheden, de vrijgegeven budgetten, de werkelijke uitgaven en de gesignaleerde knelpunten. Na deze evaluatie zal er in Q2 een notitie worden aangeboden met adviezen voor de aanpak in 2021 en de periode vanaf 2021.

I. Budget aanpak invasieve exoten Gebiedsakkoord

Het totale budget vanuit het GA voor de aanpak van exoten bedraagt €500.000,- met een cofinancieringsopdracht van 50% (€500.000,-). Het totaalbudget geldt zowel voor de aanpak van Cabomba als de rode Amerikaanse rivierkreeft. De vrijgegeven budgetten vanuit het GA voor Cabomba en de rode Amerikaanse rivierkreeften staan respectievelijk beschreven in hoofdstuk II Cabomba en III Kreeften.

Uit het totale budgetdeel GA exotenbestrijding (€500.000,-) zijn de volgende bedragen aangevraagd en goedgekeurd door de SG:

• Totaal budget GA	€500.000,-
• Cabomba bestrijding	€262.500,-
• Kreeften bestrijding	€228.000,-
• Niet vrijgegeven budget GA	€9.500,-

Voor het nog niet vrijgegeven budget wordt een voorstel uitgewerkt voor een aanpak in 2021. Het voorstel zal in Q2 van 2021 worden besproken in de regiegroep.

I.1 Cofinanciering

Voor het bestrijden van de invasieve exoten in de Oostelijke Vechtplassen is een cofinancieringsopdracht van 50% opgelegd. Vanuit de (gebieds)partners bij de verschillende projecten is voldaan aan de totale cofinancieringsopdracht.

Geleverde cofinanciering:

• Cabomba aanpak		
○ Cash:	€173.000,-	
○ Inkind:	€ 40.000,-	
• Kreeften aanpak		
○ Cash:	€ 280.000,-	
○ Inkind:	€ 0,-	
• Totaal geleverde cofinanciering tot 31-12-2020:	€ 493.000,-	

Een deel van de werkzaamheden aanpak Cabomba lopen dit jaar (2021) nog door en de cofinanciering die hiervoor geleverd zal worden is nog niet opgenomen in dit overzicht. Grofweg gaat dat om €15.000,-.

I.2 Knelpunten €

Het totale beschikbare budget is niet toereikend voor een structurele bestrijding van de invasieve exoten. Vanuit het Gebiedsakkoord is de bestrijding opgepakt als project met een driejarig Plan

van Aanpak. Behaalde resultaten vanuit de driejarige aanpak worden beschreven in hoofdstuk II en III.

De vervolgstap is om te komen tot structureel beheer met bijbehorende budgetten. Daarbij is van belang om in acht te nemen:

- De cofinancieringsopdracht in geld los te laten; gebiedspartijen hebben aangegeven geen mogelijkheden te zien om additionele budgetten t.b.v. de co-financieringsverplichting, aanvullend op het uitvoeren van hun reguliere taken op eigen grond/beheergebied, beschikbaar te stellen. Wel zijn er beperkte mogelijkheden om een bijdrage te ontvangen middels inzet van capaciteit en middelen.
- Gezamenlijk afspraken maken met de gebiedspartners over verantwoordelijkheden, inzet en budgetten. Eind dit jaar zal er een bestuurlijk commitment worden gevraagd aan de bestuurders van de gebiedspartners op het voorstel voor structureel beheer en de bijbehorende financiële verdeling;
- Aansluiting blijven zoeken bij landelijke projecten van exoten bestrijding voor kennisuitwisseling.

Het kernteam Cabomba zal een voorstel uitwerken om toe te werken naar structureel beheer (>2021) met bijbehorende budgetten. In Q2 zal het kernteam een voorstel schrijven voor duurzaam beheer en dit bij de regiegroep ter bespreking inbrengen.

II. Cabomba aanpak

Met het Kernteam, bestaande uit een vertegenwoordiger van Waternet, gemeente Wijdemeren, Watersportverbond, Vereniging Samen Cabomba Aanpakken (VSCA), Plassenschap, Natuurmonumenten en de provincie Noord-Holland, is een *functiegerichte aanpak* opgesteld als de wijze waarop we in de Oostelijke Vechtplassen Cabomba in de hand houden en verwijderen, gekoppeld aan ervaren overlast door gebruikers van de Plassen.

II.1 Hoofdlijnen bestrijding en beheerstrategie

Er is in november 2017 een eerste gezamenlijke pilot uitgevoerd bij jachthaven Kortenhoef met als doel verspreiding te voorkomen naar de Wijde Blik en het Hilversums Kanaal. Daarbij is getracht de Cabomba zo intensief mogelijk te verwijderen en zo kennis op te doen of nieuwe haarden te elimineren zijn in het gebied

In het daaropvolgende driejarige Plan van Aanpak (PvA) is de bestrijding en de daarbij afgesproken strategie beschreven. In 2018 is geconstateerd dat Cabomba tot dan toe alleen aanwezig was in het zuidelijke deel van de Oostelijke Vechtplassen, in het plassegebied ten zuiden van Hilversums Kanaal. Door de grote oppervlakte en het open systeem van de Oostelijke Vechtplassen is het volledig uitbannen van Cabomba onmogelijk. De beheersing van Cabomba is er op gericht de (ervaren) overlast van Cabomba gezamenlijk tegen te gaan. Gezamenlijk betekent gebundelde inzet van beheerders, ondernemers, overheden, inwoners en wetenschap. Daarmee wordt in het PvA de lijn gevolgd van de afspraken uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen waarin is afgesproken proactief en gezamenlijk Cabomba te beheersen en waar mogelijk te bestrijden. De beheersingsstrategie bestaat uit vijf pijlers:

1. Een functiegerichte aanpak in het verwijderen en in de hand houden van Cabomba, veelal gekoppeld aan ervaren overlast door gebruikers van de Plassen. Per type gebruiksfunctie (recreatievaart, woongebieden/haven/verblijfsrecreatiegebieden aan het water, natuur) zal aanpak en methodiek variëren.

2. Het tegengaan van verspreiding: minimaliseren van fragmentatie bij beheer/onderhoud en gebruik van het gebied, het ontwikkelen van isolerende/afschermende maatregelen bij open verbindingen en het snel bestrijden van nieuwvestiging van Cabomba ten noorden van het Hilversums Kanaal.
3. Bewustwording gebruikers en beheerders (educatie, instructie en voorlichting).
4. Monitoring en schouwen (het in de gaten houden van de ontwikkeling van Cabomba en de effectiviteit van maatregelen). Principe is dat elke genomen maatregel wordt gemonitord.
5. Aansluiten op/combineren met baggerprogramma's in de Oostelijk Vechtplassen.

II.2 Genomen besluiten stuurgroep

- **Vaststelling Plan van Aanpak door de stuurgroep, d.d. 12-07-2019:**
 - I. Instemmen met inhoud Plan van Aanpak Cabomba Oostelijke Vechtplassen
 - II. Het vaststellen van de functiegerichte aanpak als de wijze waarop we in de Oostelijke Vechtplassen Cabomba in de hand houden en verwijderen, gekoppeld aan ervaren overlast door gebruikers van de Plassen. Per type gebruiksfunctie varieert de aanpak.

Vanuit de functiegerichte aanpak is een *projectenprogramma 2019 – 2020* geformuleerd en voorgelegd aan de stuurgroep:

1. Instemmen met de voorgestelde aanpak in de havens en recreatiegebieden, om in de periode 2019 – 2020 de havens Cabombavrij te maken door middel van een (eenmalige) gecoördineerde ronde met de gestructureerde inzet van een harkverzamelboot (verwijdering Cabomba met wortel en al – 90% verwijdering). Deze aanpak is gecoördineerd door de Vereniging Samen Cabomba Aanpakken (VSCA). Deze vereniging organiseert ook 50% cofinanciering bij de deelnemende jachthavens en recreatieterreinen.
2. Instemmen met het opstarten van een haalbaarheidsverkenning afschermende maatregelen bij sluizen en open verbindingen
3. Instemmen met het opstarten van de pilot afscherming Het Hol – Moleneind.
4. Instemmen met de uitrol van het monitoringsprogramma
5. Vaststellen dat de Cabomba-aanpak in Kievitsbuurten, Muijeveldse Wetering worden gecombineerd met baggerprogramma in die gebieden in 2023. Dat geldt ook voor de jachthavens, waar voor die tijd met een gerichte actie de overlast wordt beperkt.
6. Voor de projecten 1 t/m 4 €240.000,- vanuit het Gebiedsakkoord vrij te maken (50% van de kosten).

Kostenindicatie

• Pilot afscherming Het Hol - Moleneind	€30.000
• Haalbaarheidsverkenning afschermende maatregelen bij sluizen en open verbindingen	€30.000
• Uitrol monitoringsprogramma 2019	€20.000
• Gecoördineerde ronde harkverzamelboot havens en recreatiegebieden	€400.000

- **27 mei 2020:**
Aan de SG is op 27 mei j.l. gevraagd in te stemmen met de gewijzigde procesbenadering voor het calamiteitenfonds en innovatiefonds.
Belangrijkste wijziging ligt in het loslaten van de 50% cofinancieringsopdracht voor deze fondsen, omdat deze in de praktijk vooralsnog niet haalbaar blijkt. De SG heeft te kennen gegeven *niet akkoord* te gaan met de geformuleerde besluiten om de cofinanciering te schrappen; er is daarbij een pragmatisch tussenvoorstel geformuleerd om tot de vergadering van de Stuurgroep in september 2020 de geplande werkzaamheden te accorderen zodat de bestrijding van Cabomba in 2020 niet stil komt te liggen. De SG houdt vast aan het

standpunt dat we ons aan de afspraken/gedachtengoed over integraliteit uit het gebiedsakkoord moeten houden en daarom niet zomaar de cofinanciering los moeten laten. De SG wil aan betrokken partijen het signaal afgeven dat de aanpak waar het uitvoeringsprogramma voor staat (namelijk overstijgend aan eigen belangen), in stand moet worden gehouden. Daartoe is aan de projectleider gevraagd om dit signaal aan de partijen terug te geven en de voortgang hiervan in de volgende stuurgroep (december 2020) te melden.

- **27 mei 2020:**
De stuurgroep heeft ingestemd met het 'voorstel educatie en voorlichting' en een bedrag van €7.500,- hiervoor vanuit het GA budget vrij te maken.
- **11 februari 2021:**
De regiegroep heeft ingestemd met de pilot afscherming het Hol en daarvoor een bedrag van €15.000,- van het GA vrijgemaakt (definitieve besluitvorming in stuurgroep 31 maart 2021)

Vanuit de besluiten is in totaal een bedrag van €262.500,- vrijgemaakt uit het GA voor de aanpak van Cabomba met daarbij een cofinancieringopdracht van 50% door de gebiedspartners. Zie verder II.5 financiën.

II.3 Resultaten vanuit de 5 pijlers PvA

1. Functiegerichte aanpak

Er is in 2019/2020 een gecoördineerde actie uitgevoerd om de jachthavens Cabomba-arm te maken met de harkmethode. Circa 2/3 van de havens (19 stuks) in het gebied is lid van de VSCA en kan gebruik maken van de geboden subsidieregeling. Onder regie van de VSCA zijn inmiddels 13 havens en recreatieparken aangepakt. In onderstaande tabel is een overzicht van de behaalde resultaten van deze aanpak.

Tabel: Uitvoering 2019/2020 Vereniging Samen Cabomba Aanpakken

jachthaven/recreatiepark	voormeting	nameting	datum	uitvoerder	methode	subsidie
Jachthaven Het Anker	rood	groen	dec-19	harkboot.nl/ Eigenmensen/v.d. Klooster	Harkboot/knijperbak/handmatig	3068
Jachthaven Het Anker	geel	groen	2020	v.d. Klooster	Knijperbak	1000
Jachthaven Het Anker	geel	groen	2020	harkboot/eigen mensen	harkboot/handmatig harken	5641
Jachthaven Kortenhoef	rood	groen	okt/nov 2019	harkboot.nl	harkverzamelboot/handmatig	9512
Jachthaven Kortenhoef	geel	groen	2020	Eigen beheer	handmatig	9835
Jachthaven de Vrijbouter	rood	geel	mrt/nov 2020	Eigen mensen	harkverzamelboot/handmatig	1943
Jachthaven De Otter	rood	geel	april- nov 2020	Eigen mensen	Otter Harkverzamelboot	6650
Ver. De Kavelaars	rood	groen	juli-aug 2020	harkboot.nl/vdKlooster	Hark verzamelboot	11973
Ver. De Kavelaars	geel	groen	sep-20	eigen mensen	handmatig	997
Recreatie park Smalland	rood	oranje	apr-20	Pruim/ v.d. Klooster	sleepmes/knijperbak	10000
Recreatie park Smalland	oranje	groen	nov-20	harkboot.nl	Harkverzamelboot	8985
Caravanpark Drechthoeve	oranje	geel	apr-20	van Vliet Waarder/ eigenmensen	sleepmes/ handmatig	0
Drechthoeve	oranje	groen	nov-20	harkboot.nl	harkverzamelboot	6273
Jachtwerf van Dusseldorp	rood	groen	nov-20	harkboot.nl	harkverzamelboot	9250

Jachtwerf Scherpel	oranje	geel	juni- okt- 2020	v.d. Klooster	Knijperbak/ handmatig harken	4555
WSV de Muyen	rood	groen/geel	jul-20	harkboot.nl	Harkverzamelboot	1608
Jachtserv. Breukelen.	oranje	groen	jul-20	harkboot.nl/ v. Loenen/Personeel	Harkverzamelboot/Handmatig	3733
De Plasgaard/Kreek	oranje	groen	sep-20	vdKlooster /v Loenen	Knijperbak/ handmatig/baggeren	5620
Jachthaven Ruimzicht	oranje	groen/geel	aug-20	Eigen mensen	handmatig harken	3080
					Totaal	103723

toelichting monitoring	rood	50-100%bedekking met Cabomba caroliana en/of Ongelijkbladig vederkruid
	donkeroranje	25-50% bedekking
	oranje	10-25% bedekking
	geel	3-10% bedekking
	groen	0-3% bedekking

Uitgangspunt is dat na de eenmalige gecoördineerde aanpak de havens goed beheersbaar zijn. Daarbij is de wens naar de eigenaren/beheerders van de havens uitgesproken om zelf structurele nazorg te bieden en het gebied Cabomba arm te houden (<10% bedekking). Voor 2021 is er nog een deel van de beschikbaar gestelde subsidie beschikbaar (€96.277,-) waarvoor jachthavens zich bij de VSCA kunnen melden.

Naast de behaalde resultaten m.b.t. het verwijderen van de Cabomba is de samenwerking tussen de beherende partijen verbeterd en biedt de functiegerichte beheerstrategie de juiste kaders om met elkaar het gesprek over het beheer te voeren en uit te voeren. Het beheer werd vóór het afsluiten van het GA vaak alleen opgepakt. Door de samenwerking in het kernteam is de samenwerking geïntensiveerd. Men weet elkaar te vinden, houden elkaar scherp, spreken elkaar aan op verantwoordelijkheden, stemmen beheersmaatregelen op elkaar af en informeren elkaar (learning by doing). De aanpak wordt gezien als een gezamenlijke taak, waarbij onderlinge afstemming noodzakelijk is. Hierdoor is er een betere aanpak en worden aangrenzende percelen vanuit het groter belang meegenomen of bespreekbaar gemaakt in het kernteam.

Binnen de natuurgebieden worden de vaargebieden door Natuurmonumenten tijdens haar reguliere werkzaamheden jaarlijks gemonitord op overlast. Het Plassenschap doet dit binnen haar beheergebieden. De resultaten worden in het kernteam besproken en eventuele acties hierop afgestemd.

2. *Het tegengaan van verspreiding*

De verspreiding van de Cabomba via de drijvende fragmenten vormt een groot probleem in de OVP. Vanuit het kernteam zijn de volgende acties om dit aan te pakken geïnitieerd en uitgevoerd:

- Er is in november 2017 een eerste gezamenlijke pilot uitgevoerd bij jachthaven Kortenhoef met als doel verspreiding te voorkomen naar de Wijde Blik en het Hilversums Kanaal. Daarbij is getracht de Cabomba zo intensief mogelijk te verwijderen en zo kennis op te doen of nieuwe haarden te elimineren zijn in het gebied.
- Er is vanaf november 2018 tot november 2019 een pilot uitgevoerd met schermen om drijvende fragmenten bij ingangen van de havens af te vangen. Vanuit het kernteam wordt gekeken of deze pilot en de eerdere ideeën voor het afvangen van de drijvende fragmenten bij haveningangen als een stageopdracht uitgezet kan worden;
- Het Moleneind e.o. is in 2019 met een gezamenlijke actie Cabomba-arm gemaakt zodat verspreiding naar de omliggende delen (o.a. Wijde Blik) is beperkt. Bij het verwijderen zijn zoveel mogelijk planten met wortel en al verwijderd (een zeer arbeidsintensief proces) waardoor dit gebied door de eigenaar/beheerder met een structurele nazorg (max bedekking van 5 tot 10%) vrijgehouden kan worden;

- In 2020 zijn nieuwe haarden in het gebied gesignaleerd en verwijderd of worden nog verwijderd zoals bij de Raaisluis en Tienhoven. Tienhoven is nog niet Cabomba-vrij gemaakt en hiervoor zal gebruik gemaakt worden van de subsidieregeling invasieve exoten van de provincie Utrecht (deze is verleend, wordt uitgevoerd na 15 juni 2021). Hier is geen bijdrage vanuit het gebiedsakkoord voor gevraagd.
- Er is in 2020 een stageopdracht uitgevoerd waarbij is gekeken naar een oplossing om verspreiding van Cabomba via sluzen te verminderen. Deze opdracht is uitgevoerd door een student van de Hogeschool Amsterdam. Vanuit de stageopdracht ligt er een eerste ontwerp voor de Mijdensesluis met een afvangconstructie onder vrij verval. Een verdere uitwerking kan onderdeel zijn van een volgende stageopdracht;
- Deze winter (begin 2021) is een pilot gestart naar hoe doorgangen vanuit een natuurgebied (het Hol) kunnen worden afgesloten om verspreiding van drijvende fragmenten te voorkomen. Er wordt gekeken naar twee typen afsluitingen, permanente afsluiting en beweegbare afsluiting (doorvaarbaar).

3. Bewustwording gebruikers en beheerders (educatie, instructie en voorlichting).

In 2017 zijn informatieborden en folders gemaakt voor een stukje bewustwording onder de recreanten over de verspreiding van Cabomba en bij de havens geplaatst.

In 2020 is een verdere actie ingezet om de gebruikers van bootjes in het gebied te informeren over het gevaar van verspreiding en hoe ze moeten handelen dit tegen te gaan. Hiervoor is een folder opgemaakt met duidelijke animaties die aangeven hoe gehandeld moet worden. De havens/verhuurders van vaartuigen zijn voorzien van dit voorlichtingsmateriaal (instructiekaart, folder) om de bewustwording bij de gebruikers te verbeteren en daarbij de juiste handelingswijze inzichtelijk te maken. In het voorjaar van 2021 vindt hierover een evaluatiegesprek plaats.

Tussen 2017 en 2020 zijn er naar aanleiding van communicatieacties verschillende artikelen verschenen in plaatselijke krantjes. Jaarlijks wordt in juli in de 'Week van de invasieve exoot' ook aandacht besteed aan de OVP. In 2020 hebben de acties van twee jeugdige bewoners van het gebied het landelijke nieuws gehaald. Vanuit de VSCA is hieraan bijgedragen.

4. Monitoring en schouwen

Met de gebiedspartners zijn verschillende jaarlijkse monitoringen (in voorjaar en najaar) uitgevoerd om de bedekkingsgraad in gebieden vast te leggen en de (interne en externe) verspreiding van de Cabomba vast te stellen. De monitoring heeft nog geen structureel karakter en is niet volledig dekkend. Deze is nu vooral adhoc en op basis van reguliere werkzaamheden die door de beheerders worden uitgevoerd. Zie ook 11.4 Knelpunten.

In 2020 is Cabomba voor het eerst waargenomen ten noorden van het Hilversums kanaal en de Kortenhoefse plas. Dankzij deze monitoring is de verspreiding tijdig gesignaleerd waardoor een gerichte aanpak mogelijk was, echter budget ontbreekt om dit in uitvoering te brengen. De gemeente Hilversum is geïnformeerd over de Cabomba in het Hilversumskanaal en is bereid actie te ondernemen door de Cabomba met wortel en al te verwijderen (waar mogelijk). Nazorg is hier noodzakelijk. De nieuwe haarden in de Kortenhoefse plas zijn in kaart gebracht, hierop dient in 2021 beheer te worden uitgevoerd. Het kernteam zal hiervoor in Q2 een voorstel doen.

5. Aansluiten op/combineren met baggerprogramma's in de Oostelijk Vechtplassen

Met de projectleider aanpak baggerproblematiek in de OVP en de betrokkenen hiervan vanuit Waternet, is afstemming geweest over het baggeren en het daarmee ook kunnen verwijderen van Cabomba. Baggeren, mits goed uitgevoerd, lijkt een goede methode om Cabomba met wortel en al te kunnen verwijderen. In de jachthavens kan dit, na de gecoördineerde aanpak 2019 - 2021, een volgende slag zijn om de Cabomba beheersbaar te maken.

Ook zijn er gesprekken gevoerd over het inzetten van bellenschermen om de fluffy baggerlaag en de drijvende Cabomba fragmenten uit de havens te houden. Een pilot of stageopdracht zou hier meer informatie kunnen geven m.b.t. de haalbaarheid en efficiëntie.

De belangrijkste vraag over deze meekoppelkans is: hoe kan de Cabomba met wortel en al en zonder dat er verspreiding plaatsvindt via fragmentatie worden verwijderd met baggeren? Het ligt voor de hand dat deze vraag/innovatie wordt meegegeven aan de projectleider baggerproblematiek en binnen dat project wordt opgepakt. Deze vraag moet worden geborgd voordat er wordt overgegaan tot uitvoering.

II.4 Knelpunten

Bij de uitvoering van de bovenbeschreven projecten/acties zijn wij tegen de volgende knelpunten aangelopen:

- ***Uitvoeringsbudget:***

Door het ontbreken van voldoende budget (zie 1.5 financiën) is de daadkracht vanuit het kernteam bij o.a. aanpak nieuwe haarden beperkt. Verder is structureel beheerbudget nodig voor een gedegen en structurele aanpak. Er wordt hiervoor een voorstel opgesteld en in Q2 van 2021 aan de regie-en stuurgroep OVP voorgelegd.

- ***Gecoördineerde aanpak jachthavens:***

De vereiste 50% cofinanciering is voor veel ondernemers niet te financieren wat een sluitende dekking van de cofinanciering door de jachthavens bemoeilijkt, enkele redenen zijn:

- Voor de uitvoering was er uitgegaan van eigen werkzaamheden door de jachthavens als cofinanciering. Enkele jachthavens hebben ook eigen onderhoudsboten gebouwd waarmee de Cabomba met wortel en al uit het water kan worden gehaald. Deze boten kunnen gebiedsbreed worden ingezet bij havens/recreatieterreinen en versterken de mogelijkheden voor een gezamenlijke aanpak. Tijdens de werkzaamheden is er na inspectie door Inspectie Leefomgeving & Transport (2020) vastgesteld dat de gebruikte boten niet voldoen aan de veiligheidseisen waarna de werkzaamheden per direct moesten stoppen. Hierdoor was inhuur van een aannemer vereist en liepen de kosten dusdanig op dat meerdere jachthavens niet zijn meegegaan met de gecoördineerde actie.
- De 50% cofinanciering blijkt in de praktijk lager uit te vallen doordat de btw niet kan worden afgetrokken door de partijen. Feitelijk dient de btw te worden betaald, waardoor het deel wat door de partijen als cofinanciering wordt betaald hoger uitvalt dan de verkregen subsidie (feitelijk komt het neer op 41% subsidie en 59% cofinanciering)
- Het effect van de gecoördineerde aanpak in de havens lijkt slechts van tijdelijke aard door de instroom van fragmenten Cabomba vanuit de omgeving en ontstaan van herpopulaties. Een continue nazorg is noodzakelijk om eerdere behaalde resultaten niet te laten verdwijnen, dit leidt tot veel frustratie bij de jachthavens en recreatieparken.

- ***Monitoring:***

Om nieuwe haarden en de verspreiding goed inzichtelijk en actueel te houden dient er een structurele monitoring plaats te vinden; het ontbreekt betrokken partijen aan capaciteit en financiële middelen om de monitoring uit te laten voeren.

- ***Calamiteitenfonds:***

Om nieuwe haarden in gebieden te kunnen aanpakken waar we met (meerdere) particulieren eigenaren en/of onduidelijke eigendomsgrenzen te maken hebben of die buiten het reguliere beheer vallen en van algemeen belang zijn, hadden we het calamiteitenfonds in het leven geroepen. Er is behoefte aan €30.000,- tot €50.000,- per jaar om opkomende haarden te kunnen aanpakken. In de praktijk bleek dat een dergelijk fonds zeker een meerwaarde heeft om nieuwe haarden te elimineren. Echter omdat de werkzaamheden vaak niet op

eigendommen van de gebiedspartners dienen te worden uitgevoerd (en dus niet tot hun verantwoordelijkheid behoren), blijkt de cofinanciering een probleem en is het niet mogelijk om een structurele bijdrage te leveren voor een dergelijk fonds. Daarbij geven partijen aan géén extra middelen in huis te hebben te hebben om het fonds structureel te vullen.

- **Innovatiefonds:**

Het innovatiefonds was bedoeld voor de ontwikkeling van eigen materieel in het gebied en nieuwe technieken. Doordat de gebiedspartners niet direct een (eigen)belang hadden is een dergelijk fonds niet van de grond gekomen en bleek een bijdrage hiervoor niet haalbaar. Dit terwijl innovatie wel degelijk nodig is om een gedegen beheer te kunnen uitvoeren.

Innovatie beheermethoden

Het verwijderen van Cabomba is het effectiefst als deze met wortel en al wordt verwijderd. Dit dient zorgvuldig te gebeuren en is een kostbare methode. Voor deze beheermethode dienen de planten drijfvermogen te hebben, zodat ze na losmaken naar boven drijven en verwijderd kunnen worden. De periode dat Cabomba voldoende drijfkracht heeft om met deze methode effectief verwijderd te kunnen worden valt grofweg tussen eind juni en november. Een probleem wat zich in het beheer voordoet is dat de beste beheerperiode een grote overlap heeft met het recreatieseizoen. Vaak liggen de havens in juni/juli al vol met bootjes en kan Cabomba lastig of soms zelf niet meer worden weggehaald met het huidige materieel. Om onder de boten en in hoekjes de Cabomba te verwijderen is nu geen goed materieel beschikbaar. Een innovatie op dit gebied is noodzakelijk om de Cabomba in de havens op het juiste tijdstip en efficiënt te kunnen beheersen.

II.5 Lessons learned

Vanuit de uitgevoerde acties en bijbehorende knelpunten kunnen we de volgende conclusies trekken:

- De functiegerichte aanpak draagt bij aan het beperken van de overlast voor de recreanten in/rondom de havens en recreatiegebieden;
- Een gezamenlijke aanpak leidt tot een effectievere aanpak en betere samenwerking gebiedsbreed;
- Naast de behaalde resultaten m.b.t. het verwijderen van de Cabomba is de samenwerking tussen de beherende partijen verbeterd en biedt de functiegerichte beheerstrategie de juiste kaders om met elkaar het gesprek over het beheer te voeren en uit te voeren. Door de samenwerking in het kernteam is de samenwerking geïntensiveerd. Men weet elkaar te vinden, houden elkaar scherp, spreken elkaar aan op verantwoordelijkheden, stemmen beheersmaatregelen op elkaar af en informeren elkaar (learning by doing). De aanpak wordt gezien als een gezamenlijke taak, waarbij onderlinge afstemming noodzakelijk is. Hierdoor is er een betere aanpak en worden aangrenzende percelen vanuit het groter belang meegenomen of bespreekbaar gemaakt in het kernteam.
- Gebieden die grondig Cabomba arm worden gemaakt blijken na één jaar een nabehandeling nodig te hebben;
- Cabomba is niet te elimineren maar slechts te beheren. Structureel beheer is noodzakelijk evenals een daarbij behorend beheerbudget
- De verspreiding en ontstaan van herpopulaties door fragmenten uit de omgeving is een grote zorg. Tegengaan verspreiding bij verbindingen en indrijven van fragmenten bij ingangen (havens, recreatieterreinen etc.), dient verder te worden onderzocht

- Een jaarlijkse monitoring is essentieel voor een gedegen beheer en tegengaan van een verdere verspreiding. Voor een gezamenlijke aanpak van nieuwe haarden vanuit het gebiedsbelang (calamiteitenfonds) blijkt een cofinanciering in geld van 50% is niet reëel en niet haalbaar voor veel gebiedspartners. Bestrijding van deze haarden is essentieel voor een gedegen beheer en het tegengaan van verspreiding. De aanpak hiervoor dient op een andere manier ingevuld te worden en onderdeel te zijn van de structurele aanpak.;
- Communicatie en educatie van gebruikers en bewoners is van belang voor de bewustwording. Hierbij kunnen bestaande communicatiemiddelen beter worden ingezet.

De knelpunten en lessons learned worden door het kernteam in Q2 2021 vertaald naar een vervolgaanpak. Vervolgens zal het voorstel voor structureel beheer en bijbehorende financiële verdeling aan de bestuurders van de gebiedspartners worden voorgelegd voor bestuurlijk commitment (Q3).

II.6 Financiën

Voor de Cabomba aanpak is tot op heden €262.500,- aangevraagd vanuit het beschikbare gebiedsakkoord budget en goedgekeurd door de stuurgroep. Daarbij is een cofinanciering van €265.500,- gevraagd aan de gebiedspartners. Door het kernteam is de volgende begroting opgesteld:

1. Pilot afscherming het Moleneind	€30.000,-
2. Haalbaarheidsverkenning afschermende maatregelen bij sluzen en open verbindingen	€30.000,-
3. Uitrol monitoringsprogramma 2019	€20.000,-
4. Gecoördineerde ronde harkverzamelboot havens en recreatiegebieden	€400.000,-
5. Educatie en voorlichting	€17.500,-
6. Pilot afscherming het Hol*	€30.000,-
Totaal	€527.500,-

*Budget is in 2021 vrijgegeven maar hierin meegenomen voor het totaaloverzicht.

Tot 31 december 2020 is voor het uitvoeren van het PvA een budget van €247.500,- aangevraagd vanuit het GA. Dit budget was gekoppeld aan de projecten uit het PvA van 2018. Gaandeweg de uitvoering en door nieuwe inzichten, zijn de budgetten (deels) anders ingezet voor beheer en bestrijding binnen de kaders (5 pijlers) van het PvA en de functiegerichte aanpak

Met het kernteam zijn gedurende de uitvoering keuzes gemaakt om budgetten voor de maatregelen uit het projectenprogramma anders in te zetten om o.a. de aanpak van nieuwe haarden (calamiteitenfonds) te kunnen financieren in 2019 en 2020. De prioriteit lag qua aanpak bij het beheer van nieuwe haarden en afschermingsmaatregelen/tegengaan verspreiding. Onderstaande tabel geeft de werkelijke uitgaven van het GA budget tot 2021 voor de bestrijding van Cabomba weer.

Omschrijving goedgekeurde maatregelen Cabomba door SG	Totaal goedgekeurd budget GA	Uitgegeven budget per maatregel					Nog beschikbaar budget GA per maatregel
		2017	2018	2019	2020	2021	
Pilot afschermen Moleneind	€ 15.000,00						€ 15.000,00
Haalbaarheidsverkenning afschermingsmaatregelen	€ 15.000,00			€ 6.391,85			€ 8.608,15
Monitoringsprogramma	€ 10.000,00	€ 1.450,00					€ 8.550,00
Gecoördineerde aanpak havens	€ 200.000,00			€ 200.000,00			€ -
Educatie en voorlichting	€ 7.500,00		€ 1.786,00		€ 2.934,08		€ 2.779,92
Subtotaal	€ 247.500,00	€ -	€ 3.236,00	€ 206.391,85	€ 2.934,08	€ -	€ 34.938,07
*Calamiteitenfonds		€ 8.870,00	€ 11.794,43		€ 13.376,00		€ -34.040,43
Totaal	€ 247.500,00	€ 8.870,00	€ 15.030,43	€ 206.391,85	€ 16.310,08	€ -	€ 897,64

* Voor het calamiteitenfonds was niet direct dekking. Per project is beoordeeld door het kernteam of de ingreep noodzakelijk was en welke cofinanciering mogelijk was

Tabel 1: Uitgaven budget GA aanpak Cabomba 2017 - 2020

Cofinanciering

De gevraagde cofinanciering van 50% door de gebiedspartners is geleverd in geld en uren. De gemeente Wijdmeren heeft jaarlijks, gedurende de looptijd van het gebiedsakkoord, een subsidie van €20.000,- beschikbaar; deze is ingezet om o.a. in 2020 de kosten voor het calamiteitenfonds te dekken. De jachthavens hebben haar cofinanciering voor de gecoördineerde aanpak gerealiseerd door zowel een financiële bijdrage te leveren (circa 50%) als door inzet uren en materieel (zelf uitvoeren verwijderen Cabomba). De VSCA heeft een bijdrage geleverd door het verzorgen van de monitoring bij de werkzaamheden in de havens en de gebiedsschouw. Waternet, Natuurmonumenten en het Plassenschap hebben haar bijdrage geleverd in uren en geld bij de monitoring en aanpak nieuwe haarden (calamiteitenfonds).

III. Kreeften aanpak

Met het kernteam aanpak kreeften, bestaande uit Waternet, Natuurmonumenten, gemeente Wijdmeren, Plassenschap en de Provincie NH, is in 2019 een PvA opgesteld gericht op de beheersing van de populatie rivierkreeft.

III.1 Beheerstrategie populatie rivierkreeften

Door het kernteam is begin 2019 een PvA opgeleverd voor de aanpak van de rode Amerikaanse rivierkreeft in de OVP. Uit literatuuronderzoeken en de gesprekken met kreeftenexperts bleek dat er nog te weinig kennis was over de exotische rivierkreeften om een eenduidige bestrijdings- of beheermethode toe te passen in de Oostelijke Vechtplassen. De consequenties van mogelijke ingrepen waren bijvoorbeeld nog onduidelijk. Er waren nog geen technieken bekend om de kreeften volledig te elimineren, iets wat in het open watersysteem van de Oostelijke Vechtplassen naar verwachting ook niet mogelijk zal zijn. Het accent is daarom gelegd op beheersen. Om dat goed te kunnen doen is meer kennis nodig over de milieuomstandigheden waarin kreeften optimaal gedijen, effecten van ingrepen en effectieve vangsttechnieken.

Tevens leek het goed om ook vast aan de gang te gaan met het afvangen van rivierkreeft uit oogpunt van educatie, voorlichting en draagvlak vanuit het gebied. Daarnaast is gekozen om te onderzoeken of het mogelijk is een beheermodel te ontwerpen, gericht op het vermarkten van rivierkreeft als regionale lekkernij.

De derde invalshoek was gericht op het tegengaan van verspreiding van rivierkreeften binnen het gebied als gevolg van werkzaamheden in de Oostelijke Vechtplassen, zoals door baggerwerkzaamheden.

Vanuit dit perspectief is een strategie opgesteld, bestaande uit drie sporen:

1. Verdere kennisontwikkeling over habitatomstandigheden en het gedrag om doelgericht aan populatiebeheer te doen
2. Het lokaal vermarkten van rivierkreeften
3. Tegengaan verspreiding door o.a. bagger- en beheerwerkzaamheden

III.2 Besluiten

De stuurgroep heeft op **14-02-2019** positief besluit genomen over:

- Het instemmen met het Plan van Aanpak Rivierkreeften Oostelijke Vechtplassen

- Het instemmen met de participatie in de bovenregionale 'Verklarende studie exotische rivierkreeften' en hiervoor een bijdrage van €75.000,- (inclusief btw) vanuit het Gebiedsakkoord vrij te maken.
- Het instemmen met het opstarten van een onderzoek naar de levensstadia en populatiedynamiek rivierkreeften en hiervoor €75.000,- (inclusief btw) vanuit het Gebiedsakkoord vrij te maken.
- Het instemmen met het vrijmaken van €18.000 (incl. btw) als enthousiasmerings-/ aanjaag-/ marketingbudget om een (door)start te maken met het ontwikkelen van de Amerikaanse Rode Rivierkreeft tot streekproduct (Loosdrechtse kreeft).

In de stuurgroep van **27 mei 2020** is besloten:

- In te stemmen met deelname aan het onderzoek Molenpolder door Waternet/waterschap AGV om te komen tot een gerichte aanpak van de rode Amerikaanse rivierkreeft in de OVP:
 - Daarbij in te stemmen de bijdrage voor vervolgonderzoek (€75.000,- vrijgegeven 14-02-2019) vanuit het Gebiedsakkoord te verhogen naar €125.000,-.
 - De programma secretaris de opdracht geven de financiële toezegging schriftelijk en ondertekend naar de trekker te bevestigen (uiterlijk eind mei 2020).
- In te stemmen met de gewijzigde aanpak voor het vermarkten van de kreeft als lokale lekkernij, waarbij ingezet wordt op voorlichting en educatie omtrent het dierenwelzijnsaspect bij het doden van kreeften voor consumptie:
Daarbij extra budget te reserveren (€10.000,-) voor het uitvoeren van deze strategie.

III.3 Resultaten aan de hand van de beheerstrategie

1. Verdere kennisontwikkeling over habitatomstandigheden en het gedrag om doelgericht aan populatiebeheer te doen

Het kernteam is één van de aanjagers geweest voor het bovenregionale 'Verklarende studie exotische rivierkreeften'. Uiteindelijk is besloten dat de STOWA de trekker is geworden van dit onderzoek (2019). Vanuit het GA is een financiële bijdrage gedaan, andere partijen zoals meerdere waterschappen, hebben hier ook aan bijgedragen. Dit rapport is opgeleverd en te downloaden via: <https://www.stowa.nl/publicaties/rode-amerikaanse-rivierkreeften-nederland-relaties-met-milieu-en-omgevingsfactoren>

Uit het onderzoek is duidelijk geworden dat:

- kreeften weinig eisen stellen aan haar habitat:
 - Het kunnen graven van holen in de oevers is wel belangrijk voor de overleving en
 - de oeverinrichting (harde oevers of plantrijke en flauwe oevers) de dichtheden van de kreeftenpopulatie kunnen beïnvloeden;
- er een verband lijkt te zijn tussen hoge dichtheden aan kreeften in gebieden met exotische waterplanten (Cabomba);
- er een verband lijkt te zijn tussen fosfaatbelasting en dichtheden van kreeften. Er was onvoldoende geld om deze relatie verder goed uit te zoeken. Het advies is om dit in een vervolg te doen.

Dit onderzoek heeft nieuwe inzichten over het gedrag en voorkomen van de rode Amerikaanse rivierkreeft in Nederlandse wateren opgeleverd, echter niet de tools voor een structurele aanpak. Om te komen tot een handelingsperspectief is er vanuit het kernteam gezocht naar een mogelijk vervolgonderzoek in het gebied van de OVP. Een dergelijk onderzoek is erg duur en er waren meerdere initiatieven waardoor ervoor gekozen is de krachten te bundelen met Waternet en de provincie Utrecht. Gezamenlijk is in 2020 een onderzoek gestart, onder regie van Waternet, in de Molenpolder waar vanuit het kernteam een financiële bijdrage is geleverd van €125.000,-. Dit is een meerjarig onderzoek (2020 – 2023) wat meer inzicht gaat geven in het gedrag van de

kreeften in de oevers, vangsttechnieken, trekgedrag (vooral jongdragende vrouwelijke exemplaren) en de effecten van herstel bij wegvangen.

Vanuit het kernteam kreeft wordt bijgedragen aan het landelijke netwerk kreeften en de kennisontwikkeling.

2. Het lokaal vermarkten van rivierkreeften

Om het spoor vermarkten van rivierkreeften als plaatselijke lekkernij te onderzoeken zijn de volgende acties uitgevoerd:

- Op 13 mei 2019 is er een 'Masterclass kreeft' gegeven voor de plaatselijke horeca (12 deelnemers) onder begeleiding van een bekende tv-kok: (Leon Mazairac). Hierbij is tevens de behoefte en zijn de (on)mogelijkheden besproken om van de rivierkreeft een plaatselijke lekkernij te maken. De horeca was overwegend positief en zien zeker de meerwaarde. Een jaarlijks terugkomend evenement werd als wenselijk beschouwd. Knelpunt is wel de levering en distributie vanaf de beroepsvissers tot de horeca (zie volgende punt);
- Er is contact gelegd met de plaatselijke beroepsvisserij. Ook vanuit deze beroepstak is positief gereageerd op het vermarkten. Daarnaast zien zij voor zichzelf ook een duidelijke rol voor het wegvangen als eventuele beheermethode. Knelpunt is opslag en levering naar de horeca, maar hierin participeren zij graag in een stukje professionaliteit en innovatie.
- Vanuit de PNH is er in 2019 een motie aangenomen die zegt dat de provincie geen medewerking of inzet mag verlenen aan werkzaamheden en/of gelden aan evenementen waar kreeften levend worden gekookt. Hierdoor is er vanuit de provincie een andere strategie voorgesteld gericht op educatie en voorlichting vanuit het dierenwelzijn aspect. Het spoor van vermarkten wordt nog wel onderschreven door de gebiedspartners.
Na de motie en de coronamaatregelen is dit spoor stil komen te liggen. Oppakken heeft lage prioriteit t.o.v. het bestrijden.

3. Tegengaan verspreiding door o.a. bagger- en beheerwerkzaamheden

Voor dit spoor zijn nog geen concrete projecten/acties uitgevoerd. Wel is dit punt besproken met de projectleider aanpak baggerproblematiek van de OVP. De kans van verspreiding van rivierkreeften bij baggeren is zeer aannemelijk. Belangrijk is dat dit risico wordt opgenomen in de onderzoeken en bestekken voor de baggerwerkzaamheden. De gesprekken hierover met de projectleider aanpak baggerproblematiek dienen komend seizoen (Q2 2021) weer te worden opgepakt.

III.4 Knelpunten

Bij de uitvoering van het projectenprogramma zijn wij tegen de volgende knelpunten aangelopen:

- Onderzoeken: de kreeften doen het zo goed in Nederland dat er uit het eerste onderzoek geen handelingsperspectieven zijn gekomen. Landelijk worden aanvullende onderzoeken uitgevoerd om meer kennis op te doen over de kreeft en eventuele beheermaatregelen. Ook vanuit het GA participeren we in een dergelijk project in de Molenpolder. Dit houdt wel in dat het beschikbare budget vrijwel volledig is opgegaan aan onderzoek. Voor het structurele beheer zal aanvullend budget moeten worden gevonden.
- Door de aangenomen motie van de provincie is het als trekker van het kernteam niet mogelijk het spoor vermarkten verder vorm te geven. Vanuit de gebiedspartners is deze wens wel aanwezig; indien gewenst zullen zij zullen dit spoor los van het GA programma verder moeten oppakken. De provincie zet bij dit spoor wel in op educatie en voorlichting omtrent dierenwelzijn.
- Door de corona pandemie heeft het spoor van vermarkten (o.a. een beoogd kreeftenfestival aan het einde van het zomerseizoen) geen vervolg gekregen. Afhankelijk van de maatregelen en mogelijkheden in 2021 zal het kernteam een voorstel moeten doen hoe dit spoor verder

vorm te geven. De beperking van de motie m.b.t. de inzet vanuit de PNH speelt daarbij een rol.

- Budget voor eventuele toekomstige bestrijding ontbreekt. Het beschikbare budget vanuit het GA is nu voornamelijk ingezet op onderzoek en kennisvergaring

III.5 Lessons learned

Vanuit de uitgevoerde acties en bijbehorende knelpunten kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Het habitatonderzoek heeft nog niet geleid tot handelingsperspectieven. Vervolgonderzoek naar levenscyclus en vangstmethoden is gestart in de Molenpolder;
- Er lijkt een correlatie te zijn tussen hoge dichtheden kreeft en een hoge bedekking aan Cabomba;
- De rode Amerikaanse rivierkreeft komt wijdverspreid voor in het gebied en zal ook niet meer verdwijnen. Er dient ingezet te worden op beheer naar een dichtheid waarbij natuurherstel/ontwikkeling kan plaatsvinden;
- Beschikbare budget vanuit het GA voor bestrijding van kreeften is nagenoeg op. Vanuit het vrijgegeven budget voor het spoor vermarkten is nog ruim €23.000,- beschikbaar. Voorlopig blijft dit bedrag voor de kreeftenbestrijding gereserveerd en wordt er gezocht naar een zinvolle besteding binnen de exotenbestrijding;
- Voor uitvoering bestrijding is er geen budget beschikbaar vanuit het GA. Voor structureel beheer dient er een passend budget gevonden te worden

De knelpunten en lessons learned worden door het kernteam in Q2 2021 vertaald naar een vervolgaanpak.

II.5 Financiën

Tot op heden is €228.000,- voor de rivierkreeften bestrijding aangevraagd en goedgekeurd door de stuurgroep vanuit het gebiedsakkoord. Daarbij is een cofinanciering van €408.000,- gevraagd (aan de gebiedspartners. Dit resulteert in het volgende werkbudget:

Omschrijving goedgekeurde maatregelen kreeften door SG	Totaal goedgekeurd budget	Benodigde cofinanciering	Totaal budget
Verkennd onderzoek	€ 75.000,00	€ 105.000,00	€ 180.000,00
vermarkten kreeften	€ 18.000,00	€ 18.000,00	€ 36.000,00
onderzoek Molenpolder	€ 125.000,00	€ 275.000,00	€ 400.000,00
Educatie en voorlichting	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 20.000,00
Totaal	€ 228.000,00	€ 408.000,00	€ 636.000,00

Tabel 1: financiering projecten kreeftenaanpak

In tabel 2 zijn de werkelijke uitgaven die tussen 2017 en 2020 gemaakt weergegeven. De budgetten voor de onderzoeken zijn volledig uitgegeven. De budgetten voor het vermarkten en de aangepaste strategie educatie en voorlichting zijn grotendeels niet uitgegeven door o.a. de coronamaatregelen). Voor dit spoor is nog een bedrag van €23.702,- niet gebruikt; dit bedrag blijft gereserveerd om in te zetten zodra de corona maatregelen dit toelaten.

Omschrijving goedgekeurd programma door SG	Totaal goedgekeurd budget GA	Uitgegeven budget per maatregel					Nog beschikbaar budget GA per maatregel
		2017	2018	2019	2020	2021	
Verkennd onderzoek	€ 75.000,00			€ 75.000,00			€ -
vermarkten kreeften	€ 18.000,00			€ 2.420,00	€ 1.878,00		€ 13.702,00
onderzoek Molenpolder	€ 125.000,00				€ 45.822,00	€ 79.178,00	€ -
Educatie en voorlichting	€ 10.000,00						€ 10.000,00
Totaal	€ 228.000,00	€ -	€ -	€ 77.420,00	€ 47.700,00	€ 79.178,00	€ 23.702,00

Tabel 2: Uitgegeven budget per maatregel 2017 - 2020

Cofinanciering

Voor de onderzoeken waarin we vanuit het GA participeren is de cofinanciering door de partners volledig geleverd, zelfs met een ruime overschrijding op de gevraagde 50%. Voor het spoor van vermarkten is nog geen cofinanciering geleverd en zijn de reeds gemaakte kosten vanuit het GA betaald. De levering van cofinanciering staat meer voor het vervolgtraject (o.a. kreeftenfestival) geprogrammeerd, maar de organisatie hiervan is door de geldende corona maatregelen stopgezet. Komend jaar zal vanuit de educatie en communicatie een eenduidige boodschap over het gevaar van de invasieve exoten (Cabomba en kreeften) aan het gebied worden gebracht. Het kernteam zal in Q2 van dit jaar hiervoor een voorstel uitwerken.

Omschrijving goedgekeurde maatregelen kreeften	Totaal goedgekeurd budget GA	Gevraagde cofinanciering	Werkelijke uitgave 2017 -	Geleverde cofinanciering	Geleverd als:		Organsatie*	Nog te leveren cofinanciering
					Geld	Uren		
Verkennd onderzoek	€ 75.000,00	€ 105.000,00	€ 75.000,00	€ 105.000,00	X		12 waterschappen	€ -30.000,00
vermarkten kreeften	€ 18.000,00	€ 18.000,00	€ 4.298,00	€ -				€ 4.298,00
onderzoek Molenpolder	€ 125.000,00	€ 275.000,00	€ 125.000,00	€ 275.000,00	X		WN, PU, WBA	€ -150.000,00
Educatie en voorlichting	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ -	€ -				€ -
Subtotaal	€ 228.000,00	€ 408.000,00	€ 204.298,00	€ 380.000,00				€ 28.000,00

Tabel 3: Geleverde cofinanciering